

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudkyň JUDr. Marie Turkové a JUDr. Brigity Chrástilové v právní věci **žalobce: C. L., a. s.,** proti **žalované: Česká obchodní inspekce**, se sídlem Štěpánská 15, Praha 2, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 11. 11. 2005, č. j. 9 Ca 7/2004 - 27,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalované **se** právo na náhradu nákladů řízení **nepřiznává.**

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadá včas podanou kasační stížností rozsudek Městského soudu v Praze blíže označený v záhlaví tohoto rozsudku, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 30. 10. 2003, č. j. 3358/1000/2002/2003/Kh/Št. Tímto rozhodnutím bylo k odvolání stěžovatele změněno rozhodnutí ředitele inspektorátu České obchodní inspekce Praha č. j. 004 - 10 - 03 ze dne 17. 3. 2003 tak, že pokuta ve výši 30 000 Kč, uložená stěžovateli pro naplnění jednání podle § 9 odst. 1 písm. d) zákona č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, kterého se stěžovatel dopustil tím, že porušil podmínky stanovené zvláštním právním předpisem (§ 4 odst. 2 písm. a/, c/, d/ a e/) zákona č. 321/2001 Sb., o některých podmínkách sjednávání spotřebitelského úvěru (účinného k 30. 10. 2003, dále jen „zákon o spotřebitelském úvěru“), byla snížena na 3000 Kč.

Proti rozhodnutí žalované stěžovatel podal žalobu k Městskému soudu v Praze, v níž navrhuje jeho zrušení pro nezákonnost, eventuálně nicotnost, jelikož se domnívá, že správní orgán na leasingovou smlouvu č. X, uzavřenou dne 15. 3. 2002 s panem M. R., nesprávně aplikoval ustanovení zákona o spotřebitelském úvěru, který dle názoru stěžovatele

na vztahy finančního leasingu nedopadá. Stěžovatel zastává stanovisko, že neaplikovatelnost uvedeného zákona na finanční leasing vyplývá již ze samotné definice spotřebitelského úvěru v § 2 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru. Pojmovým znakem spotřebitelského úvěru je dle stěžovatelova názoru pouze poskytnutí peněžních prostředků nebo odložená platba. Ani jedna z těchto dvou alternativ u finančního leasingu však nenastává, jelikož spotřebiteli nejsou poskytovány peněžní prostředky, a to ani přímo ani jinou formou. Stěžovatel v žalobě zdůrazňuje, že zákon o spotřebitelském úvěru se na specifický produkt nazvaný a obecně uznávaný jako produkt *sui generis* „finanční leasing“, který nemá nic společného ani s úvěrem ani se smlouvou o koupi věci najaté, nevztahuje.

Městský soud v Praze kasační stížností napadeným rozsudkem stěžovatelovu žalobu zamítl. V odůvodnění svého rozhodnutí uvedl následující. Na základě podnětu pana R. byla u stěžovatele provedena pracovníky žalované kontrola, při níž bylo zjištěno, že výše uvedená smlouva o finančním leasingu neobsahuje zákonem stanovené náležitosti, čímž stěžovatel porušil § 4 odst. 2 písm. a), c), d) a e) zákona o spotřebitelském úvěru. Hlavní žalobní námitka spočívající v tom, že se na finanční leasing nevztahuje zákon o spotřebitelském úvěru byla soudem shledána jako neopodstatněná. Pokud jde o právní výklad pojmu „finanční leasing“, soud poukázal zejména na právní názor vyslovený v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2003, sp. zn. 30 Cdo 2033/2002, z něhož vyvodil následující. Právní podstata leasingu nemá v České republice speciálního zakotvení v konkrétním ustanovení právního řádu. U finančního leasingu, o nějž v souzené věci jde, se jedná o specifický soukromoprávní institut a leasingová smlouva je uzavírána v mezích smluvní svobody a v podobě smlouvy nepojmenované dle § 51 a § 491 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku. Leasingová smlouva má tedy povahu *smlouvy inominátní*, jejímž cílem je konečný převod vlastnictví k předmětu leasingu na leasingového nájemce. Z definice spotřebitelského úvěru obsažené v § 2 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru městský soud vyvodil, že spotřebitelským úvěrem je vedle odložené platby též jakékoliv poskytnutí peněžních prostředků, ze které je spotřebitel povinen platit. Je tedy zřejmé, že se musí jednat o poskytnutí peněžních prostředků ve prospěch spotřebitele, neboť právě on je povinen za poskytnutí těchto prostředků platit; zákon však již nestanoví, že peněžní prostředky musí být poskytnuty přímo spotřebiteli (do jeho rukou). Proto lze pod zákonnou definici spotřebitelského úvěru podřadit i poskytnutí peněžních prostředků ve prospěch spotřebitele formou jejich zaplacení třetím osobám a právě tak tomu je u finančního leasingu, kdy leasingová společnost při koupi předmětu leasingu předem určeného leasingovým nájemcem – spotřebitelem – za něj poskytne dodavateli předmětu leasingu peněžní prostředky, které poté leasingový nájemce splácí leasingové společnosti. Městský soud v Praze uzavírá, že vzhledem k tomu, že prostřednictvím předmětné leasingové smlouvy byl stěžovatelem poskytnut spotřebitelský úvěr, bylo jeho povinností zajistit, aby leasingová smlouva obsahovala náležitosti uvedené v § 4 zákona o spotřebitelském úvěru. Soud žalobu neshledal důvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

Proti tomuto rozhodnutí Městského soudu v Praze stěžovatel podal v zákonné lhůtě kasační stížnost, jejíž důvod spatřuje v nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Soud dle stěžovatele nesprávně posoudil právní otázky související s aplikací zákona o spotřebitelském úvěru, přičemž ustanovení, jež jsou relevantní pro smlouvy, jimiž se sjednává spotřebitelský úvěr, nesprávně vztáhl i na finanční leasing. Stěžovatel v kasační stížnosti setrvává na námitkách uplatněných již v žalobě a tvrdí, že finanční leasing nelze podřadit pod ustanovení zákona o spotřebitelském úvěru, jelikož dle § 2 odst. 1 písm. a) tohoto zákona, je pojmovým znakem spotřebitelského úvěru buď poskytnutí peněžních

prostředků nebo odložená platba a u finančního leasingu není ani jeden z těchto pojmových znaků naplněn. „Pokus“ Městského soudu v Praze o argumentaci inominačním charakterem leasingové smlouvy stěžovatel označuje za nepřesný a ve vztahu k meritu posuzované věci za nesprávný. V případě finančního leasingu nedochází k nájmu předmětu, jelikož služba nájmu zahrnuje povinnosti pronajímatele, které stěžovatel v případě finančního leasingu klientovi neposkytuje, naopak klienta smlouvou zavazuje k tomu, aby tyto povinnosti ve vztahu k předmětu leasingu zabezpečoval sám. Za zcela absurdní označil stěžovatel argument Městského soudu spočívající v ozřejmění úmyslu zákonodárce podřadit finanční leasing právní úpravě obsažené v zákoně o spotřebitelském úvěru. K tomuto názoru soudu stěžovatel namítá, že pokud by zákonodárce měl toto v úmyslu, nic mu nebránilo finanční leasing do § 2 odst. 1 písm. a) citovaného zákona jednoznačně uvést. Stěžovatel odkázal na stenoprotokol z pléna Poslanecké sněmovny v červenci roku 2001, kdy nebyl odsouhlasen pozměňovací návrh ve věci podřazení finančního leasingu zákonu o spotřebitelském úvěru. Závěrem kasační stížnosti stěžovatel konstatuje, že extenzivní výklad zákona je ze strany správního orgánu nepřijatelný a navrhuje zrušení napadeného rozsudku Městského soudu v Praze.

Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že výhrady stěžovatele proti rozsudku Městského soudu považuje za neopodstatněné a jeho námitky za nepřipadné. Zejména nesouhlasí s argumentací, již se stěžovatel snažil zpochybnit závěry soudu vyvozené z citovaného rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 2033/2002. Dále dodává, že právě uvedení termínu „koupě najaté věci“ v demonstrativním výčtu uvedeném v § 2 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru potvrzuje závěr, že finanční leasing má být pod režim tohoto zákona podřazen. Žalovaná dále poukazuje na užívání pojmu finančního leasingu v oblasti daňových předpisů, kde se k charakteristice tohoto pojmu uplatňuje již několik let právě termín „koupě najaté věci“, a konkrétně odkazuje na zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, který nazývá finanční leasing smlouvou o finančním pronájmu s následnou koupí najaté věci. Závěr Městského soudu v Praze spočívající v úmyslu zákonodárce podřadit finanční leasing zákonu o spotřebitelském úvěru, žalovaná plně sdílí. Stěžovatelovu argumentaci stenoprotokolem z pléna Poslanecké sněmovny žalovaná označila pro posouzení věci za nevýznamnou. Závěrem navrhuje zamítnutí stěžovatelovy kasační stížnosti.

Kasační stížnost byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku a je podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), byla podána osobou oprávněnou, stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí vzešlo (§ 102 s. ř. s.), stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Kasační stížnost je přípustná, neboť je zřejmé, že stěžovatel uplatňuje kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, neshledal přitom vady, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že tato kasační stížnost není důvodná.

Z obsahu správního spisu zjistil Nejvyšší správní soud zejména následující pro posouzení věci podstatné skutečnosti:

Dne 15. 3. 2002 byla mezi stěžovatelem jako kupujícím a společností A. C., s. r. o., se sídlem P. 7, O. 10, jako prodávajícím, uzavřena kupní smlouva, jejímž předmětem byl automobil zn. Citroen Xsara Picasso 2.0 HDI Exklusive. Téhož dne byla mezi žalobcem jako pronajímatelem a panem M. R. jako nájemcem, uzavřena smlouva o finančním leasingu č. X, jejímž předmětem byl totožný automobil jako v případě výše uvedené kupní smlouvy.

Nedílnou součástí leasingové smlouvy byly Všeobecné podmínky pronajímatele pro finanční leasing (dále jen „Všeobecné podmínky“), dle nichž leasingová smlouva uzavíraná mezi nájemcem a pronajímatelem a kupní smlouva uzavíraná mezi prodávajícím a pronajímatelem jako kupujícím, jsou zahrnuty do jedné listiny, přičemž účel kupní smlouvy a účel leasingové smlouvy jsou takové povahy, že činí tyto smlouvy na sobě závislými. Leasingová smlouva byla dle Všeobecných podmínek uzavřena jako smlouva nepojmenovaná (*inominátní*) v souladu s § 262 a § 269 odst. 2 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku. Doba trvání leasingu byla ve smlouvě sjednána na dobu 36 měsíců, celkem bylo dohodnuto 36 leasingových splátek a celková suma úhrady dle smlouvy měla činit 840 567,41 Kč. Zůstatková hodnota předmětu leasingu dle smlouvy činí 1000 Kč. Uzavřením leasingové smlouvy postoupil pronajímatel na nájemce svá práva k užívání vozidla po sjednanou dobu a zavázal se prodat nájemci předmět leasingu po uplynutí doby leasingu a po úplném splnění závazků ze strany nájemce s tím, že nájemce je povinen předmět leasingu odkoupit. Dle Všeobecných podmínek uplynutím smluvní doby leasingové smlouvy, úplným splněním všech závazků a zaplacením zůstatkové ceny vozidla na účet pronajímatele přechází vlastnictví předmětu leasingu na nájemce (bod 2 písm. b/ Všeobecných podmínek). Dle bodu 3 písm. g) Všeobecných podmínek je podkladem pro včasné placení splátek k úhradě a ostatních plateb leasingová smlouva a splátkový kalendář, v němž je uvedena i roční úroková sazba nákladů a částka celkové sumy úhrady, kterou je nájemce povinen pronajímateli celkem zaplatit. Splátkový kalendář je daňovým dokladem a stává se součástí leasingové smlouvy po jeho doručení nájemci. Splátkový kalendář k předmětné leasingové smlouvě č. X byl vyhotoven dne 26. 3. 2002.

V průběhu kontroly provedené pracovníky žalované u stěžovatele bylo zjištěno, že předmětná leasingová smlouva č. X neobsahuje zákonem stanovené obligatorní náležitosti – stanovení roční procentní sazby nákladů na spotřebitelský úvěr, stanovení maximální výše úvěru a jednotlivých leasingových splátek, stanovení výše jednotlivých plateb havarijního pojištění, stanovení platby pojištění odpovědnosti z provozu vozidla z hlediska časového rozvržení a závazek věřitele (stěžovatel) informovat spotřebitele v průběhu plnění smlouvy o všech změnách roční procentní sazby nákladů na spotřebitelský úvěr. Na základě výsledku kontroly byla stěžovateli za porušení podmínek stanovených zákonem o spotřebitelském úvěru uložena pokuta. Stěžovatel proti tomuto správnímu rozhodnutí podal odvolání, o němž rozhodl Ústřední ředitel České obchodní inspekce dne 30. 10. 2003 a rozhodnutí správního orgánu I. stupně změnil tak, že stěžovateli za výše uvedené porušení zákonem stanovených povinností uložil pokutu ve výši 3000 Kč. Městský soud v Praze stěžovatelovu žalobu proti rozhodnutí správního orgánu II. stupně zamítl.

Ke stěžovatelově námitce uplatněné v kasační stížnosti je pro posouzení věci rozhodující, zda lze podřadit finanční leasing pod definici spotřebitelského úvěru obsaženou v § 2 písm. a) zákona č. 321/2001 Sb., o některých podmínkách sjednávání spotřebitelského úvěru. Dle tohoto ustanovení se „pro účely tohoto zákona rozumí spotřebitelským úvěrem poskytnutí peněžních prostředků nebo odložená platba, například ve formě úvěru, půjčky nebo koupě najaté věci, za které je spotřebitel povinen platit.“

Nejvyšší správní soud při svých úvahách vyšel mimo jiné i z ekonomického významu leasingu, jehož podstata spočívá v tom, že jedna strana s podnikatelským záměrem a za úplatu poskytne straně druhé (tzv. leasingovému nájemci), jím vybraný předmět do užívání. Leasing je tedy charakterizován především vazbou na financovaný předmět. Podstatou *finančního leasingu*, o který se v nyní projednávané věci jedná, je, že financovaný předmět je po celou dobu trvání leasingu majetkem financující (leasingové) společnosti a teprve na konci leasingu

přechází vlastnictví na dosavadního leasingového nájemce. Charakteristickým rysem a cílem, kvůli kterému spotřebitel (leasingový nájemce) do tohoto právního vztahu vstupuje, je následné nabytí vlastnického práva k předmětu leasingu. Z tohoto důvodu proto leasingová smlouva zakládá povinnost leasingového pronajímatele uzavřít po skončení doby leasingu kupní smlouvu, čímž dochází k převodu vlastnického práva k předmětu leasingu na dosavadního leasingového nájemce. Smlouva o finančním leasingu tak v sobě zřetelně zahrnuje jak prvky smlouvy nájemní tak prvky smlouvy o koupi věci najaté. Lze tedy konstatovat, že na rozdíl od tradičního způsobu úvěrování, při leasingu dochází k finančnímu pronájmu s následnou koupí najaté věci.

Výše uvedené vymezení finančního leasingu jako finančního pronájmu s následnou koupí najaté věci je nutno spatřovat v kontextu celého zákona o spotřebitelském úvěru. Citované ustanovení § 2 písm. a) pod spotřebitelský úvěr zahrnuje nejen poskytnutí peněžních prostředků, nýbrž také odloženou platbu, například ve formě „koupě najaté věci“, za které je spotřebitel povinen platit. Ze zákonné definice spotřebitelského úvěru je tedy zřejmé, že se musí jednat o poskytnutí peněžních prostředků ve prospěch spotřebitele, neboť právě on je povinen za poskytnutí těchto prostředků platit. Proto lze pod tuto definici spotřebitelského úvěru podřadit i poskytnutí peněžních prostředků ve prospěch spotřebitele formou jejich zaplacení třetí osobě. Konkrétně u finančního leasingu tento trojstranný vztah probíhá tak, že leasingová společnost při koupi předmětu leasingu (předem určeného leasingovým nájemcem), poskytne za leasingového nájemce dodavateli předmětu leasingu požadované peněžní prostředky, které poté leasingový nájemce splácí leasingové společnosti. Při popsané transakci dochází nepochybně k poskytnutí peněžních prostředků ve prospěch spotřebitele (zde leasingového nájemce), jelikož tento má právo věc užívat ještě předtím, než splatí leasingové společnosti celou sjednanou cenu, přičemž pořizovací cena předmětu leasingu byla již leasingovou společností dodavateli předmětu leasingu uhrazena. V tomto smyslu se i u finančního leasingu jedná bezpochyby o jistou formu odkladu platby ve prospěch leasingového nájemce (spotřebitele), jelikož tento je především zbaven nárazového finančního zatížení, čímž je rovněž naplněn jeden z charakteristických rysů spotřebitelského úvěru, jak jej definuje § 2 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru.

Demonstrativní výčet toho, co se ve smyslu § 2 písm. a) citovaného zákona rozumí poskytnutím peněžních prostředků či odloženou platbou, umožňuje realizovat spotřebitelský úvěr i ve formě jiných smluvních typů. Jelikož platný právní řád České republiky přímo pojem „leasing“ neobsahuje, je smlouva o finančním leasingu v praxi nejčastěji uzavírána dle příslušných ustanovení občanského nebo obchodního zákoníku jako smlouva *inominátní*, jejímž účelem je konečný převod vlastnictví k předmětu leasingu na dosavadního leasingového nájemce. Smluvní typ, v tomto případě tedy *smlouva inomínátní*, nemá a ani nemůže mít vliv na právně teoretickou otázku podřaditelnosti dané smlouvy dle jejího obsahu pod legislativní zkratku spotřebitelského úvěru použitou § 2 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru. Jinými slovy, smluvní typ (název), jakožto označení určité skupiny charakteristických závazků majících v tomto případě společné to, že je zákon jmenovitě neupravuje, není pro otázku podřaditelnosti nikterak rozhodující. Stěžejním je právě naopak, a zejména v případě smluv uzavíraných dle příslušných ustanovení o smlouvách *inominátních*, jejich **obsah**. Na základě výše provedeného právně teoretického rozboru pojmu finančního leasingu je zřejmé, že obsah smlouvy o finančním leasingu, jež strany mezi sebou v nyní projednávaném případě uzavřely dle příslušných ustanovení obchodního zákoníku o smlouvě *inominátní* (§ 269 odst. 2 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník), naplňuje základní charakteristické rysy spotřebitelského úvěru dle § 2 písm. a) citovaného zákona.

K argumentaci prostřednictvím směrnice Rady Evropských společenství č. 87/102/EHS zdejší soud konstatuje, že zákon o spotřebitelském úvěru byl přijat jako důsledek transpozice této směrnice do vnitrostátního právního řádu České republiky, o čemž svědčí i výslovný odkaz na jmenovanou směrnici, provedený v poznámce pod čarou, a také obsah § 1 odst. 1, podle něhož „tento zákon stanoví některé podmínky smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, v souladu s právem Evropských společenství.“ V čl. 2 odst. 1 písm. b) citované směrnice se tato nevztahuje na „nájemní smlouvy s výjimkou těch, které stanoví, že vlastnické právo v konečném důsledku připadne nájemci.“ Je tedy zřejmé, že směrnice dopadá i na případ finančního leasingu, který je koncipován tak, jak z výše provedeného rozboru tohoto pojmu plyne, že uplynutím sjednané doby leasingu a splacením sjednané částky, vzniká leasingovému nájemci právo na převod leasingového předmětu do jeho vlastnictví anebo toto právo na dosavadního leasingového nájemce splněním výše uvedených podmínek přechází automaticky. Navíc dle čl. 15 citované směrnice výslovně platí, že tato směrnice nebrání členským státům, aby zachovaly nebo přijaly přísnější ustanovení na ochranu spotřebitele.

Nejvyšší správní soud na základě výše uvedeného a v souladu s vlastní konstantní judikaturou (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 5. 2007, sp. zn. 2 As 85/2006, dostupný na www.nssoud.cz), s přihlédnutím k úpravě finančního leasingu obsažené zejména v zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, dospěl k závěru, že je nutno pod legislativní zkratku „spotřebitelský úvěr“, blíže charakterizovanou demonstrativním výčtem v § 2 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru, zahrnout i finanční leasing. V důsledku této skutečnosti se tak na každého poskytovatele finančního leasingu vztahují povinnosti uvedené v § 4 citovaného zákona. Jelikož však předmětná smlouva o finančním leasingu, uzavřená mezi stěžovatelem a panem M. R. náležitosti stanovené v § 4 zmiňovaného zákona neobsahovala, což bylo zjištěno při kontrole zaměstnanci žalované u stěžovatele, byla stěžovateli uložena pokuta žalovaným zcela po právu.

S ohledem na výše uvedené, Nejvyšší správní soud konstatuje, že správní orgán neporušil povinnosti mu stanovené správním řádem a dále, že neshledal napadený rozsudek Městského soudu v Praze nezákonným (§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.), a proto kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.) a žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo (§ 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.), soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť z obsahu spisu nevyplývá, že by mu náklady řízení nad rámec běžné úřední činnosti vznikly. Proto Nejvyšší správní soud rozhodl, že žalované se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. listopadu 2007

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu

